

סיטה העברית, כיום חבר אל-פתח והמועצה הלאומית הפלסטינית. הוא נחשב כמקורב לאנשי הזית-הסירוב בפתח, המהווים מיעוט באירגון זה. שופאני אמר כי ישראל היא אומה של „נחלנים“, ולכן היא לא תסכים לעולם לשלום. הנחלנים ירצו תמיד לכבוש ולהתפשט עוד. על כך עניתי, בין השאר:

ז'בוטינסקי והנחלנים

ד"ר שופאני בוודאי יתפלא לשמוע כי דבריו מזכירים מאד מאמר חשוב שנכתב עליידי זאב ז'בוטינסקי, בשנות ה-30, תחת הכותרת קיר הברזל. באותו מאמר היסטורי אמר ז'בוטינסקי: אנחנו נחלנים לבנים. בשום מקום בעולם לא השלימה האוכלוסיה הי לידה עם התנחלות לבנה. לכן צפויה מילחמה בינינו ובין ערביי פלסטין. לקראת מילחמה זו עלינו להקים „קיר ברזל“, שיוכל לעמוד מול ההשתקפה הערבית הי צפויה.

האם נגזר על נחלנים להישאר נחלנים לעד? למ ועד? מתי הם חרדים להיות נחלנים, והופי? כיום חלק מנוף הארץ? אני עומד לעיתים קרובות מאד מול קהל ישראלי.

מינה רשמית את ד"ר עיסאם סאר-טאווי כראש ממשלת אש"ף לכנס, וכך מנע את אי-ההבנות שנתעוררו בעקבות פגישות קודמות של נציגי אש"ף עם אישים ישראליים.

עראכא

האומר לי: הפלסטינים אינם רוצים בשלום. הם לא יסכימו שלום לעולם. משום כך אין טעם לנהל משאומתן עם אש"ף, אז להכיר בו.

ואני אומר לקהל זה: הבה, נעמיד אותם במבחן. נזמין את אש"ף למשאומתן. נראה איך יתנהג. מה יש לנו להפסיד מכך?

אני אומר לך את אותו הדבר. אתה מאמין כי ישראל לא תסכים לעולם לשלום עם העם הפלסטיני. העמד אותה במבחן! בטא בגלוי ובפה מלא את נכונותך להיות עימה בשלום, ופרט את התנאים שלך. נראה מה יקרה אז!

למחרת היום פיתח-סעיד חמאמי, נציג אש"ף ב-לונדון, את חזון הפדרציה הישראלית-פלסטינית שתקום, תוך הסכמה הדדית, „בעוד שניים-שלושה דורות“, אחרי תקופה של דירקיום של מדינת ישראל ומדינה פלסטינית. חמאמי הדגיש כי זהו חזונו הפרטי, וכמה מחבריו הבהירו כי אינו משקף את מדיניות אש"ף. מתי פלד היה ראשון הדוברים בוויכוח על הרצאה זו. הוא חלק מחמאות לחמאמי, על חלקו בתהליך השלום, אך הצביע על הסכנות החמורות הטמונות כיום בהפרחת רעיונות כאלה, העלולים לשמש נשק בידי אויבי השלום ולעורר חששות וחשדות כמוסים. לאחר מכן אמרתי בין השאר:

חלום וסיוט

גם אני רוצה להעלות על נס את חלקו ההיסטורי של סעיד חמאמי במאמצים למען השלום הישראלי-פלסטיני. הוא היה הפלסטיני הראשון שהעז לקום ולדבר בגלוי על הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, ועל דירקיום בינה ובין מדינת-ישראל.

אני מאמין בטוהר כוונותיו גם כיום. הוא רצה להציג לפנינו חזון מתקדם. אלא אני חייב לחזור על מה שאמרתי אתמול: הי מילחמה בינינו היא מילחמה בין שתי טראומות. הטראומה הישראלית שונה מאד מן הטראומה הפלסטינית. לכן יש

בשנה שעברה ובראשית שנה זו, קיימנו מגעים גם עם ראש-הממשלה שלנו ועם שרים של ממשלתו. סיפרנו ליצחק רבין על תוכן שיחותינו. התווכחנו עימו. ניסינו לשכנע אותו לשנות את הקו הנוקשה שלו. ששלל כל משאומתן עם אש"ף. לא הצלחנו בכך. מר רבין לא קיבל את דעתנו. * בכך חרף את דין ממשלתו. כי בהעדר גישה חדשה לעניין הפלסטיני, לא ניתן היה לשבור את הקיפאון הישראלי-ערבי. לא ניתן היה לשכנע את המוני ישראל כי אכן יש סיכוי סביר לשלום. ואם אין סיכוי לשלום — מדוע לא לבחור בבגין? אם הכל מוביל למילחמה, כך אמרו לעצמם בוחרים רבים, מוטב שנת המילחמה ינהל מנהם בגין, ולא יצחק רבין. מר בגין ענה לשיטתון מפניו לדעת-הקהל הישראלית לא האמינה שיש סיכוי לשלום. אם תוכיחו לדעת-הקהל זו שיש סיכוי לשלום, שהי סיכוי הזה הוא מציאותי וממשי, תיתכן הכי רעה לאומית שונה נזמרי.

טראומה מול טראומה

עלי לחזור לנושא שנידון קודם לכן, נושא הביטחון. כבר נאמר לא פעם כי הסיכסוך הישראלי-ערבי הוא קודם כל מאבק בין שתי טראומות — הטראומה הישראלית והטראומה הערבית.

כל עם מושפע מן ההיסטוריה שלו. כפי שהוא רואה אותה. הטראומה הישראלית נובעת מן תחושה הנוראה ביותר שעברה על העם היהודי במאה הנוכחית, השואה. אתם יודעים לומר שהעם הישראלי „משוי גע לביטחון“. אשיב על כך: יש לנו הזכות להיות משוגעים לביטחון. ההיסטוריה שלנו נטעה בנו את השיגעון הזה.

לעיתים קרובות נדמה כי גימוקי הביטחון אינם אלא תירוצים לכוונות אחרות לגמרי. ולעיתים קרובות זה באמת כך. אבל אל תתעלמו מן המציאות: הכמיהה הישראלית לביטחון היא אמיתית. שום פיתרון, שייראה בעיני הישראלים כפוגע בביטחון המדינה, לא יתקבל עלי ידם.

אנא, הסתכלו נא במפה הזאת. (על הבמה עמדה מפה של ארץ-ישראל, שנועדה להראות את מיקום ההתנחלויות בשטחים המחוקקים.) בין טולי-כרם ושפת-הים מפרידים 12 מייל. זהו בעייה אמיתית. אנחנו המדינה היחידה בעולם שאפשר לבתרה לשתיים במהלך צבאי טאקטי — לא במהלך איסטרטגי, אלא במהלך טאקטי. כל ישראלי מכיר מפה זו בעל-פה, והיא משפיעה על תודעתנו.

יש למצוא פיתרון לבעייה זו. הפיתרון הי מקובל עלי הוא צימצום כללי של הכוחות כמיוז רח התיכון, מתוך מיסגרת השלום. אני חוזר ואומר: לא רק צימצום החימוש, אלא צימיו ציום הכוחות כפועל.

הציונות הנוראית

ולבסוף, מילה על הציונות. נאמרו כאן כמה וכמה דברים בלתי-נעימים על הי ציונות.

אני בא להכריח איש דאהוב את הציונות. אני רוצה רק להדגיש: מדינת-ישראל היא ציונית. ועם המדינה הציונית הזאת צריי כיום לעשות שלום.

שלום בין מדינות ריבוניות פירושו — הזכות של כל מדינה לעשות בגבולותיה כאוות נפשה. כאשר תקום המדינה הפלסטינית, לא נוכל אנחנו, הישראלים, לצוות עליה אילו מנהיגים לבחור, באיזו אידיאולוגיה לדגול, ואיזו מדיניות לנהל. אותה הזכות יש גם לנו. איש אינו יכול להגיד לנו כיצד לנהל את עניינינו, באיזו אידיאולוגיה לדגול, את מי להכניס למדינתנו ואת מי לא. אנחנו מדינה חופשית ודמוקרטית. והדמוקרטיה כוללת את זכותנו לבחור בממשלה הגרועה ביותר שאנחנו מסוגלים לבחור בה (צחקו באולם).

לכן, רבותי, אני מציע לכל הנוכחים למעט דיבורים על הציונות, זה לא ישרת שום מטרה מועילה. אני מציע שכולנו — ציונים, לא-ציונים ואנטי-ציונים — נמשיך לדבוק איש-איש בהשקפתו על הציונות.

הבה נשאר את הוויכוח הזה להיסטוריונים. הם יקבעו, בבוא העת, מה היה טוב ומה היה רע בתנועה הגדולה הזאת, ששמה ציונות.

אנחנו נמצאים כאן באנגליה. התעניינתי פעם בשאלה: מה לומד ילד אנגלי על פלישת הנורמאנים בשנת 1066? האם הוא לומד להזדהות עם הנורמאנים או עם הי סאכסונים?

נוכחתי לדעת כי בסיפריה-ההיסטוריה הבריטיים מת-ייחסים אל שני הצדדים כאל חלק מן המורשה הבריטית. מלמדים את הילד להתנאות גם בסאכסונים וגם בנורי מאנים.

אני חולם על היום שבו ילמדו בני שני העמים בארץ היסטוריה כזאת, שבו ילמדו ששני עמינו, העם הי ישראלי והעם הפלסטיני, שייכים להיסטוריה של ארצנו. גם לשם כך צריך לקום שלום בינינו. אני מאמין שהוא אפשרי.

(בניגוד למקובל בסמינר, לוו דברים אלה במחאות כפיים, שבהן השתתפו גם הפלסטינים.)

במהלך הוויכוח על דברים אלה, זיבר גם הדיר אליאס שופאני, יליד כפריסיף בגליל, חניך האוניברסי

בהגיבו על דברים אלה אמר ד"ר עיסאם סארטאווי, בין השאר: „מר אבנרי גינה כאן טוד חשוב מאד, שהוא הודיע למר רבין על תוכן שיחותינו. אני רוצה להדגיש שהוא היה רשאי לעשות כן, כי הוסכם בינינו שכל צד יכול להשתמש במידע על השיחות כרצונו.“

חמאמי
כפי שצולם לפני שנתיים בכנס של הליברלים הצעירים בבריטניה. דבריו של חמאמי בכנס עוררו ויכוח ער והוא הדגיש כי הוא אומר אותם על דעתו האישית. כמה מחבריו הסתייגו ממנה.

לא סארטאווי
תמונה זו, שהתיימרה להיות תמונתו של ד"ר עיסאם סארטאווי, פורסמה במעריב ערב הכנס. אין זו תמונתו של האיש, שכיהן כראש הממשלה של אש"ף בכנס. סארטאווי עצמו סיפר לאבנרי כי תמונה זו צולמה לפני שנים. כאשר כתב של ירחון גרמני בא לראיינו. סארטאווי, המסרב תמיד להצטלם, הופיע בראיון כשפניו מכוסות על-ידי כפיה. הצלם המאוכזב צילם את שומר-הראש שלו ותמונה זו היא שפורסמה בגליון מעריב.

לכל צד שפה משלו, סמלים משלו, פחדים משלו. חלומנו שיש האחד הוא הסיוט שיש השני. (המשך בעמוד 26)